

ANTWOORDNOTITIE SCHRIFTELIJKE VRAGEN FRACTIES BBB EN ONGEBOUWD

ONDERWERP

Schriftelijke vragen Nutriënt Verontreinigde Gebieden

BIJLAGEN

1. Kaart KRW-waterlichamen Flevoland
2. Kaart meetpunten waterkwaliteit Zuiderzeeland
3. Kaarten toetsordelen nutriënten per meetpunt en per waterlichaam
4. Overzicht rioolverstorten beheergebied Zuiderzeeland

Op 15 december 2023 hebben de heren Hilgers en Philipsen namens de fractie BBB en de fractie Ongebouwd schriftelijke vragen gesteld over Nutriënt Verontreinigde Gebieden.

Conform artikel 38 van het Reglement van Orde dient schriftelijke beantwoording zo spoedig mogelijk plaats te vinden, maar in ieder geval binnen dertig dagen nadat de vragen zijn binnengekomen. Dit betekent dat de schriftelijke beantwoording vóór 14 januari 2024 aan de Algemene Vergadering toegezonden dient te worden.

In verband met het kerstreces is de beantwoording één week na deze termijn. Conform Art. 38 lid 3 zijn de indieners en AV-leden hierover geïnformeerd.

BEANTWOORDING VAN DE SCHRIFTELIJKE VRAGEN

- 1. Kan het college aangeven of er ook voor Zuiderzeeland gebruik is gemaakt van oude gegevens en berekeningsmodellen uit 2010-2013 voor de bronanalyse en het daarmee bepalen van het aandeel verontreiniging vanuit de landbouw?**

Antwoord

Aandeel landbouw

De wijze waarop de aanwijzing heeft plaatsgevonden (en bronanalyse) is als volgt beschreven in de kamerbrief van 5 december 2024 (<https://open.overheid.nl/documenten/af9b1d37-339b-4c4f-8ae6-1029eef24bd7/file>):

'Voor wateren die voor stikstof óf fosfor verontreinigd zijn, is voor het betreffende nutriënt gekeken of de verontreiniging voor meer dan 19% afkomstig is vanuit de landbouw. De berekening van de landbouwbelasting is uitgevoerd op het schaalniveau van de waterschappen, omdat op dat schaalniveau over heel Nederland voldoende betrouwbare gegevens beschikbaar waren.'

Bovenstaande betekent dat het aandeel landbouw door LNV gebaseerd is op het schaalniveau van het gehele beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland en dus niet op het schaalniveau van de afstroomgebieden van de individuele KRW-waterlichamen.

Voor de **bronanalyse** is door LNV gebruik gemaakt van landsdekkende gegevens uit de periode 2010-2013. U vindt dit ook terug in de kernboodschap van de Unie van Waterschappen. Sommige waterschappen hebben wel actuelere bronnenanalyses voor het eigen beheergebied. Echter, die analyses verschillen in aanpak en uitvoerende partij. LNV vond ze daarom niet geschikt om generiek beleid op te baseren. De minister van LNV heeft hier welbewust voor gekozen.

Gegevens waterkwaliteit

De **waterkwaliteits**gegevens die gebruikt zijn in de beoordeling dateren uit recente jaren. Voor vrijwel alle waterlichamen, die in de beoordeling zijn betrokken, is gebruik gemaakt van gegevens uit de periode 2020-2022.

Enige uitzondering hierop is het waterlichaam Tochten ABC1. De data van dit waterlichaam komen uit de jaren 2019 en 2022 (zie ook vraag 3 en bijlage 1).

2. Indien geen gebruik gemaakt is (voor de bronanalyse) van recente werkelijke cijfers, kan het college aangeven of die er wel zijn? En zo ja, wat zou het effect/consequentie daarvan geweest zijn op de aanwijzing van de gebieden?

Antwoord

Bronanalyse Waterschap Zuiderzeeland

De meest recente bronanalyse (herkomstanalyse) voor nutriënten in Flevoland dateert uit 2020, en is in opdracht van het waterschap door WEnR uitgevoerd ([523160 \(wur.nl\)](#)).

Op dit moment wordt deze bronanalyse geactualiseerd door het Nutriënten Management Instituut (NMI) uit Wageningen en WEnR in opdracht van de provincie en het waterschap. De uitkomsten hiervan worden in de loop van 2024 verwacht. In deze analyse zullen recente gegevens over het grondgebruik worden betrokken.

Grove inschatting gevolgen voor aanwijzing uitgaande van de bronanalyse uit 2020

Uit de bronanalyse van 2020 blijkt dat het aandeel van de som van de historische bemesting en de actuele bemesting in de verschillende onderscheiden afwateringsgebieden groter is dan 19%. Dit zou voor de aanwijzing dan geen grote gevolgen hebben. NB: dit is echter een globale benadering.

3. Wat is de inbreng van Zuiderzeeland geweest richting het ministerie op de aangeleverde data en heeft dit geleid tot aanpassing van NV-gebieden?

Antwoord

Zoals uit de kamerbrief van 5 december valt te lezen heeft de aanwijzing plaatsgevonden op het schaalniveau van KRW-oppervlaktewaterlichamen en is gebruik gemaakt van de KRW-oordelen uit het landelijke waterkwaliteitsportaal. Waterschap Zuiderzeeland heeft in samenspraak met de provincie WEnR (de partij die samen met Deltares het aanwijzingsonderzoek heeft uitgevoerd) geadviseerd over:

- a. de in het onderzoek van WEnR te betrekken gebieden;
- b. de begrenzing van deze gebieden;
- c. de begrenzing van de concept NV-gebieden.

Ad. a: te betrekken gebieden

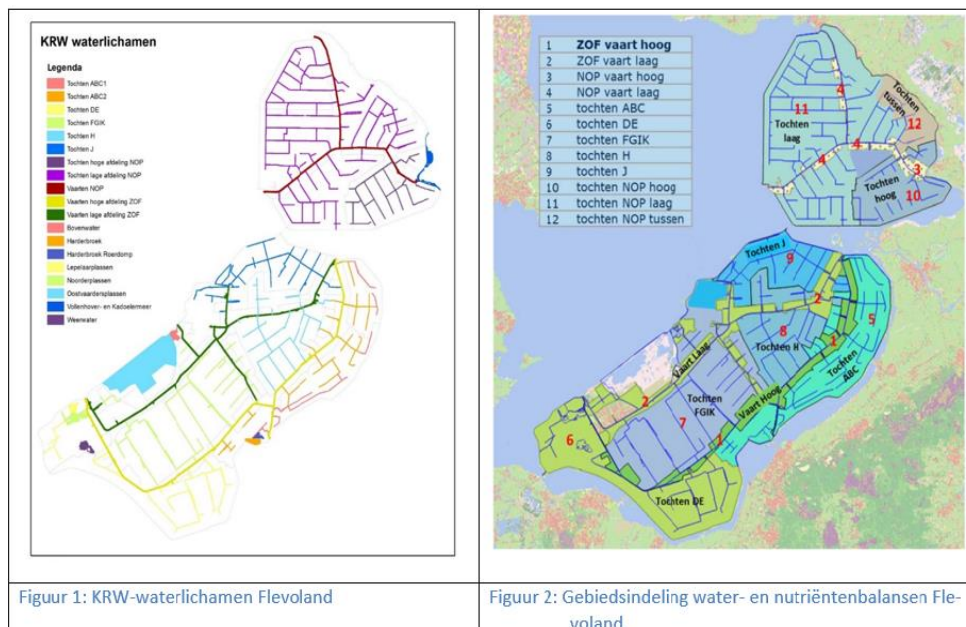
In het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland liggen 19 KRW-waterlichamen. Niet al deze waterlichamen liggen in een agrarische omgeving, een deel ligt in natuurgebied en een deel in stedelijk gebied. Het waterschap heeft WEnR geadviseerd in het onderzoek naar NV-gebieden alleen de lijnvormige KRW-waterlichamen te betrekken, omdat deze (grotendeels) in agrarisch gebied liggen en/of water ontvangen uit deze gebieden. Dit betreft de 8 waterlichamen 'tochten' en de 3 waterlichamen 'vaarten' (figuur 1).

Ad. b: begrenzing gebieden

In principe heeft WEnR als begrenzing van de bovengenoemde lijnvormige waterlichamen de afwateringsgebieden aangehouden die gebruikt zijn in de herkomstanalyse van nutriënten uit 2020. Deze heeft WEnR in opdracht van het waterschap in 2020 uitgevoerd (figuur 2).

In één geval is geadviseerd hiervan af te wijken. Dit betrof de begrenzing van Tochten H (middengebied Oostelijk Flevoland). Voor het deel van waterlichaam Tochten H dat ten noorden van de Lage Vaart ligt, hebben het waterschap en de provincie geadviseerd dit toe te rekenen aan het afwateringsgebied Tochten J, vooruitlopend op een mogelijke herbegrenzing van deze KRW-waterlichamen voor de eerstvolgende planperiode (2028-2033).

Reden hiervoor is dat het deel van Tochten H dat tussen de Hoge en Lage Vaart in ligt, gedurende het groeiseizoen gevoed wordt met water uit de Hoge Vaart. De nutriëntengehaltes in dit deel zijn dan ook lager dan in het deel van Tochten H dat ten noorden van de Lage Vaart ligt. Zonder deze aangepaste begrenzing zou het gehele afwateringsgebied van Tochten H waarschijnlijk aangewezen zijn als NV-gebied op basis van te hoge totaal-stikstofgehaltenes.

Ad. c: begrenzing concept NV-gebieden

Medio november heeft het Ministerie van LNV tijdens de vertrouwelijke technische sessie van 16 november een 'concept' kaart laten zien van de aan te wijzen NV-gebieden. Op deze 'concept' kaart was het gehele afwateringsgebied van Tochten ABC aangewezen als NV-gebied. Uit onze eigen KRW-toetsoorden bleek dat dit het gevolg was van een minieme normoverschrijding van totaal-fosfor in Tochten ABC1 (0,003 mg P/l), Tochten ABC2 voldeed voor zowel totaal-fosfor als totaal-stikstof aan de norm. Om te voorkomen dat gehele afwateringsgebied Tochten ABC zou worden aangewezen, zijn we ambtelijk in overleg getreden met het Ministerie van LNV. Naar aanleiding hiervan heeft Zuiderzeeland voor het Ministerie binnen het afwateringsgebied ABC een onderscheid gemaakt tussen de afwateringsgebieden van Tochten ABC1 en Tochten ABC2. Dit heeft ertoe geleid dat het afwateringsgebied van Tochten ABC2 niet meer is aangewezen als NV-gebied.

Voor Tochten ABC1 hebben zowel het waterschap als de provincie meerdere malen contact gehad met LNV, omdat de normoverschrijding het gevolg is van een verhoogd totaal-fosforgehalte op een monsterpunt dat in natuurgebied (bos) ligt (de Stobbentocht). De normoverschrijding is dus niet te wijten aan agrarische activiteiten. De verwachting is dat als de tocht is gebaggerd, wat voor 2025 op de planning staat, er geen de normoverschrijding meer zal zijn voor totaal-fosfor. Het Ministerie van LNV heeft het ambtelijke advies van waterschap en provincie om het afwateringsgebied van Tochten ABC1 van de NV-gebiedenlijst te halen, niet opgevolgd.

4. Heeft Zuiderzeeland een gebiedskaart waarop alle KRW-lichamen staan, zo ja, kan die openbaar gemaakt worden?

Antwoord

De KRW-waterlichamen in Flevoland zijn weergegeven in bijlage 1.

5. Heeft Zuiderzeeland een gebiedskaart met daarop alle meetpunten (incl. nummering) die voor de waterkwaliteitsdata van de laatste drie jaar zijn gebruikt? Kunt u ons die doen toekomen?

Antwoord

De kaart met meetpunten voor nutriënten is weergegeven in bijlage 2. Op de kaart worden 3 typen meetpunten onderscheiden:

- Hoofdmeetpunten, die jaarlijks 24 maal worden bemonsterd (2x/maand);
- Thermometerpunten, die jaarlijks 12 maal worden bemonsterd (1x/maand);
- Meetpunten ecologie in KRW-waterlichamen, die eenmaal per 3 jaar 12 maal worden bemonsterd (1x/maand).

Een deel van de meetpunten overlapt, in totaal gaat het om 121 meetpunten die gebruikt worden voor de oordelen voor nutriënten in de 19 KRW-waterlichamen. Elf van deze waterlichamen, de lijnvormige, zijn betrokken in het onderzoek naar NV-gebieden.

6. Kan het college op een gebiedsdekkende gebiedskaart aangeven welke verontreinigingen aan de in deze brief vermelde nutriënten (incl. nummering) door ons waterschap zijn doorgegeven aan het ministerie incl. datum monsternamen?

Antwoord

Al de door het waterschap verzamelde monitoringdata, waaronder die van nutriënten op de bij vraag 5 genoemde meetpunten, zijn openbaar (www.waterkwaliteitsportaal.nl). WEnR/Deltares hebben gebruik gemaakt van de KRW-oordelen uit dit landelijke waterkwaliteitsportaal.

De voor de toestandsbeoordeling van nutriënten gebruikte gegevens van Zuiderzeeland zijn grotendeels afkomstig uit de periode 2020-2022. Uitzondering hierop zijn gegevens van Tochten ABC1. De gegevens van dit waterlichaam zijn afkomstig uit de jaren 2019 en 2022.

In tegenstelling tot de andere waterlichamen worden de nutriëntengehaltes in dit waterlichaam alleen via het roulerende meetnet 'ecologie in KRW-waterlichamen' verzameld.

De monitoringdata van alle waterschappen zijn te vinden via de link: [Oppletwaterkwaliteit | Het Waterkwaliteitsportaal](https://oppletwaterkwaliteit.nl)

De KRW-oordelen zijn te vinden via de link: https://waterkwaliteitsportaal.overheidsbestanden.nl/factsheets/Factsheets%202023/Bestanden/4_oordelen_owl_2023_20230920.zip

7. Kunt u op een gebiedskaart aangeven wat de laatste recente meetgegevens zijn geweest incl. datum? Zowel voor stikstof als voor fosfor.

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 5 en 6. In bijlage 3 zijn de meest recente toetsoordelen per meetpunten en per waterlichaam opgenomen.

8. Kan het college op deze gebiedskaarten aangeven waar zich in ons beheergebied riooloverstorten bevinden?

Antwoord

De riool overstorten in het beheergebied van Zuiderzeeland zijn te vinden in bijlage 4. Alleen in de gemeenten Urk, Noordoostpolder en Dronten zijn nog overstorten uit gemengde stelsel bekend. De meesten hiervan zijn al voorzien van randvoorzieningen om de emissie uit de overstort te beperken.

9. Is het inzichtelijk hoe hoog het aandeel van deze riooloverstorten is op de oppervlakte waterkwaliteit. En zo ja kunnen wij daarvan dan een overzicht ontvangen vanaf 2013?

Antwoord

In het kader van het door WEnR in 2020 uitgevoerde onderzoek 'Water- en nutriëntenbalansen oppervlaktewater Flevoland. Water- en nutriëntenbalans en aansluitende analyse herkomst stikstof- en fosforbelasting oppervlaktewaterlichamen in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland' ([523160 \(wur.nl\)](#)) is het aandeel per bron onderzocht. Riooloverstorten behoorden tot de categorie 'overige emissies'. Dit is de som van de emissies uit riooloverstorten, uit scheepvaart, IBA's. Voor de als NV-gebied aangewezen KRW-waterlichamen/afwateringsgebieden Tochten ABC1, Tochten FGIK en Tochten J varieerde het aandeel van de 'overige emissies' voor fosfor tussen 3,3% en 6,3%, voor stikstof was dit 2,3% tot 4,7%. Zoals uit de kaart met riooloverstorten (link vraag 8) valt af te lezen, liggen er niet/nauwelijks riool overstorten in het agrarisch gebied. De invloed op de nutriëntenbelasting in het agrarisch gebied wordt daarom zeer beperkt geacht.

De bovengenoemde herkomstanalyse van WEnR wordt op dit moment door WEnR en NMI (Nutriënten Management Instituut) geactualiseerd. De resultaten komen naar verwachting in 2024 beschikbaar.

10. Kan het college aangeven hoe groot het risico is voor extra kosten bij ver-bouwwerkzaamheden bij onze RWZI's? Kan het college in kaart brengen wat de financiële consequenties zijn?

Antwoord

Uit overleg met de vraagstellers, de heren Hilgers en Philipsen, is gebleken dat het beeld bestond dat ook de AWZI's van Zuiderzeeland van invloed zijn op de nutriëntengehaltes in het agrarisch gebied, waardoor extra maatregelen nodig zijn. Het effluent van de AWZI's wordt echter geloosd op de provinciale hoofvaarten (Hoge Vaart, Lage Vaart en Urkervaart) die bemalen worden. Het effluent heeft daarom geen tot hooguit een klein effect op de nutriëntengehaltes in de KRW-waterlichamen 'tochten'.

11. Hoe schat het college de impact van de voorgestelde maatregelen in op het Actieplan Bodem en Water? Bent u het met ons eens dat deze maatregelen het risico hebben dat het draagvlak voor lopende (gebieds)processen verstoord kunnen worden?

Antwoord

De verplichte maatregelen van het Ministerie van LNV in NV-gebieden kunnen van invloed zijn op de bereidwilligheid van agrariërs om mee te werken aan/het draagvlak van agrariërs voor het ABW, dat gebaseerd is op vrijwilligheid (bovenwettelijke maatregelen). De uitvoering van gebiedsprocessen en navolging van de uitkomsten van gebiedsgerichte pilots kunnen hier bemoeilijkt worden. Medio december 2023 lieten de agrariërs in het gebied van de Vuursteentocht (aangewezen als NV-gebied) al weten dat ze zich afvroegen of het nog zinvol was mee te werken. De maatregelen zouden er mogelijk ook toe kunnen leiden dat er (op termijn) meer interesse komt voor de resultaten van pilotprojecten die gericht zijn op een verminderde stikstofuit- en afspoeling.

Wij gaan er vanuit u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van dijkgraaf en heemraden
van Waterschap Zuiderzeeland,

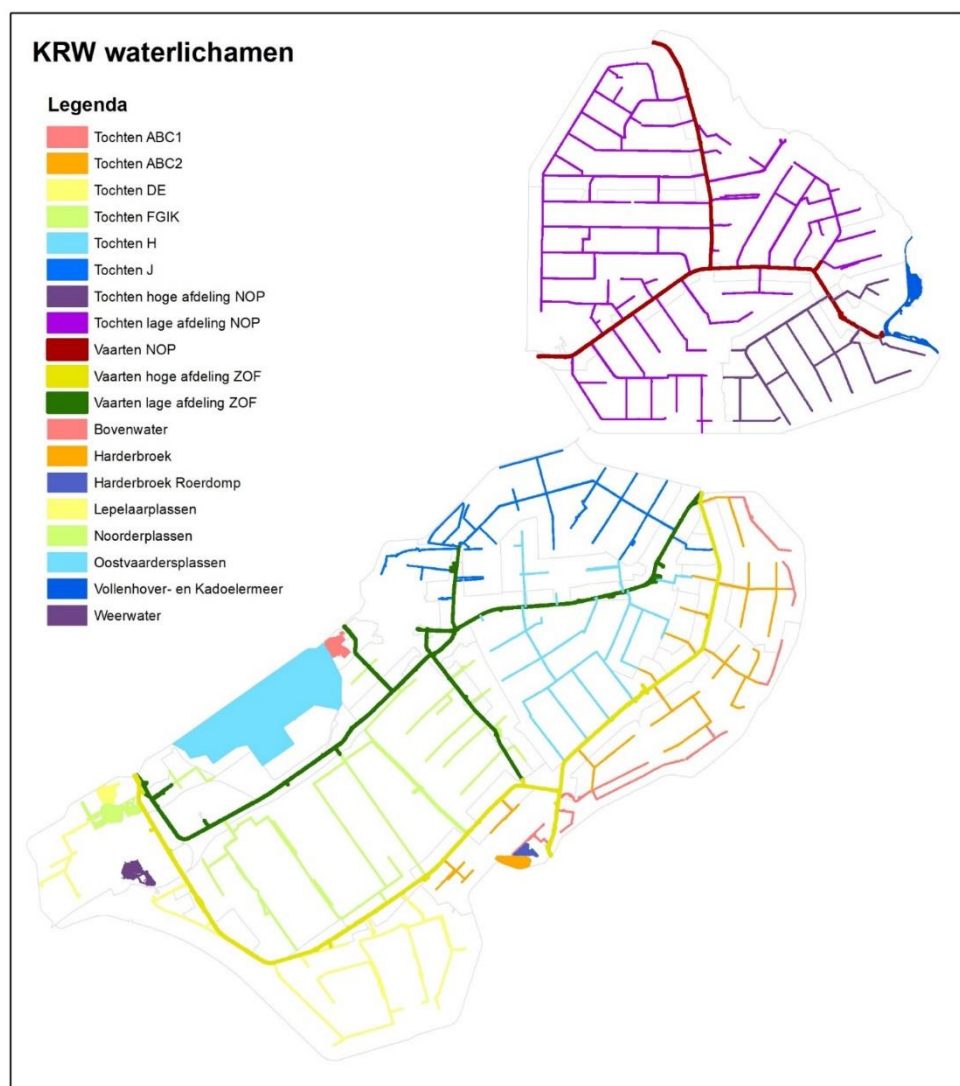
de secretaris-directeur,

de dijkgraaf,

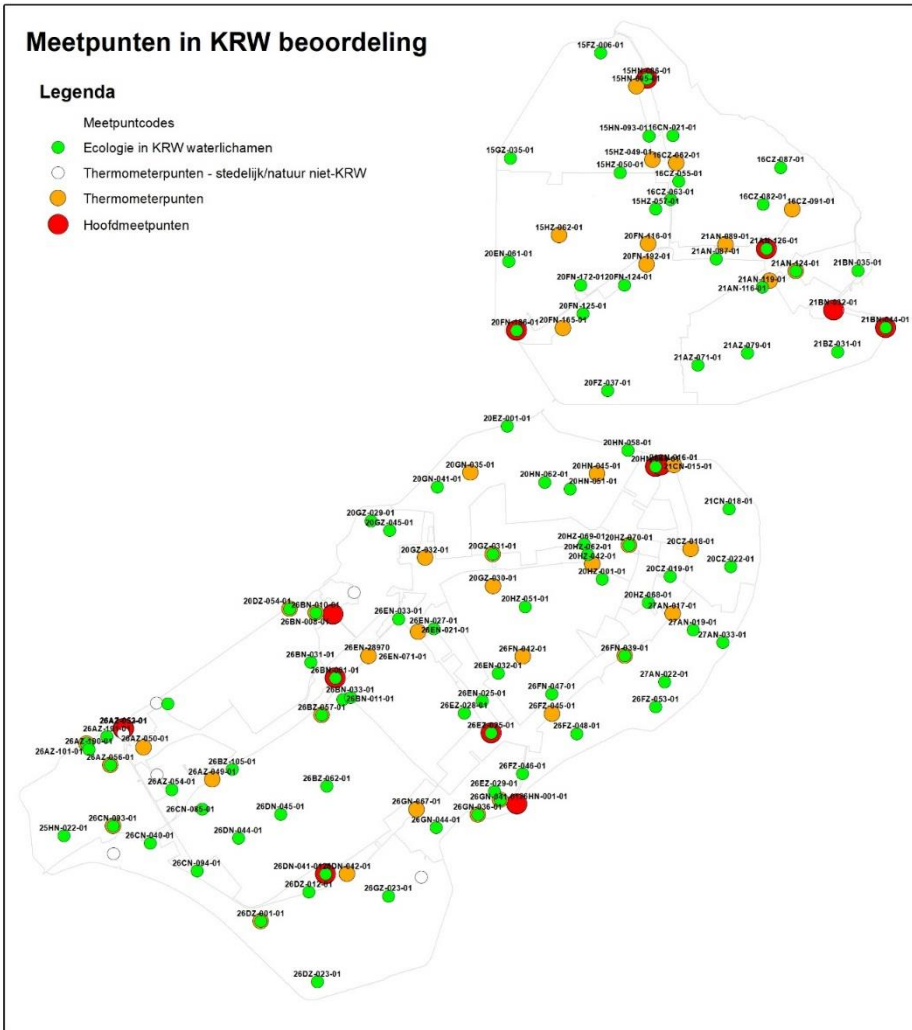
ing. W. Slob MSc.

ir. H.C. Klavers.

Bijlage 1. Kaart KRW-waterlichamen Flevoland

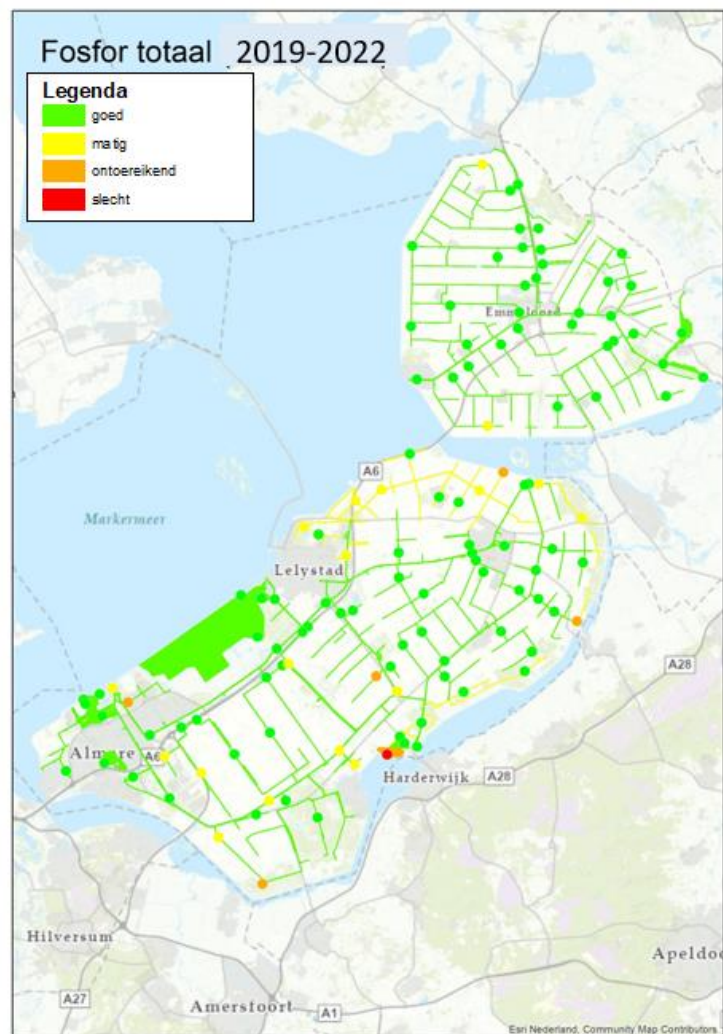
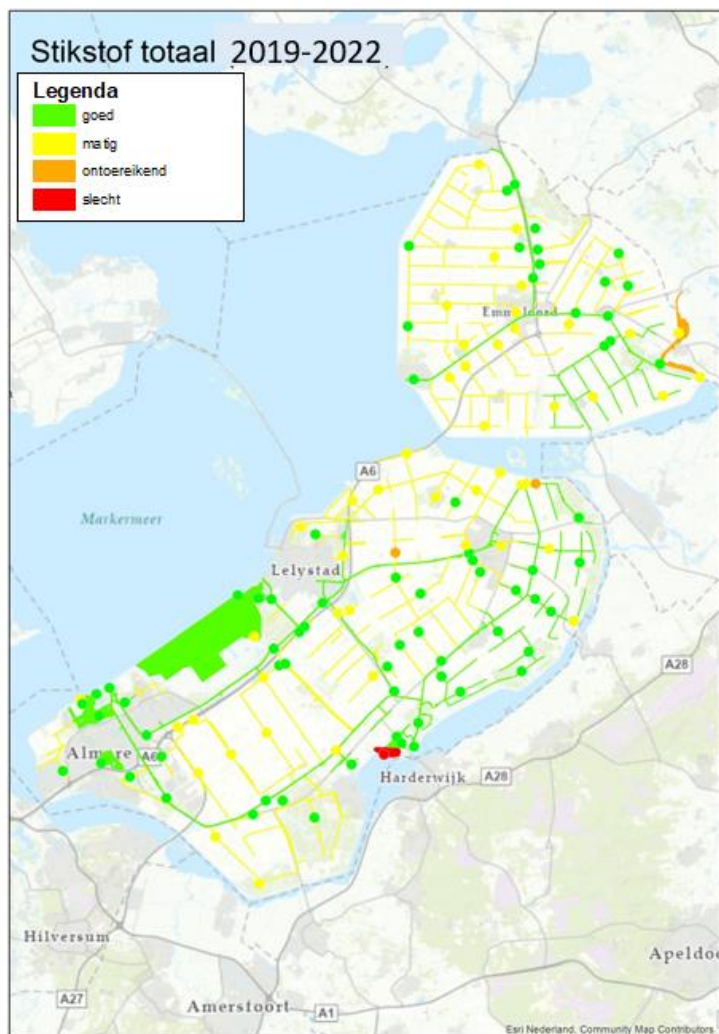
Bijlage 2. Kaart meetpunten waterkwaliteit Zuiderzeeland

Meetpuntcodes

- Ecologie in KRW waterlichamen
- Thermometerpunten - stedelijk/natuur niet-KRW
- Thermometerpunten
- Hoofdmeetpunten

Bijlage 3. Kaarten toetsoorden nutriënten per meetpunt en per waterlichaam

Bijlage 4. Overzicht riooloverstorten beheergebied Zuiderzeeland

